

Příloha č. 3

Odůvodnění zacílení výzvy

Potřebnost posílit síť zařízení pro péči o děti předškolního věku

Programové prohlášení vlády České republiky ze 12. února 2014 deklaruje podporu sladění pracovního, soukromého a rodinného života, včetně zajištění dostatečných kapacit předškolních zařízení.

Národní program reforem na rok 2014 zahrnul mezi své priority opatření, směřující k podpoře sladění pracovního, soukromého a rodinného života a udržení kontaktu rodiče se zaměstnáním v době péče o dítě a postupnému návratu nebo vstupu na trh práce. Konstatuje, že po schválení zákonné úpravy o dětských skupinách se očekává, že úprava by mohla pomoci zvýšit dostupnost péče o dítě zejména do 4 let věku.

Za účelem plnění cílů Strategie Evropa 2020 zejména v oblasti zvýšení účasti na trhu práce a podpory sociálního začleňování pak jedním z doporučení Rady EU pro Českou republiku k Národnímu programu reforem na rok 2014 je výrazně zvýšit dostupnost zařízení péče o děti podporujících sociální začlenění se zaměřením na děti do tří let, a to zejména přijetím a provedením zákona o službách péče o děti a zvýšením kapacity veřejných i soukromých služeb péče o děti.

Podle současné české legislativy lze péči o děti poskytovat v rámci vzdělávacích zařízení typu mateřských škol, dětských skupin, či na základě živnostenského oprávnění.

V péči o děti od 3 do 6 let věku dominuje systém mateřských škol, do kterých jsou umísťovány děti zpravidla od 3 let. Tato zařízení jsou provozována v režimu zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a uskutečňují vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v tomto zákonu.

Pro děti mladší než 3 roky byly určeny jesle jako zdravotnické zařízení. Jejich provoz však byl ukončen k 31. 12. 2013, a to dle § 124 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů. Služba předškolního zařízení pro děti mladší 3 let tak byla ponechána na dosavadních zřizovatelích s tím, že službu mohou poskytovat v režimu vázané živnosti *Péče o dítě do 3 let věku* dle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších právních předpisů, mimo vzdělávací soustavu České republiky.

Také další subjekty poskytují službu péče o děti na základě živnostenského oprávnění podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V návaznosti na snahu o zajištění péče o děti předškolního věku (od 1 roku věku) byl v roce 2014 schválen zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů (dále jen Zákon). Zákon doplňuje vyhláška č. 281/2014 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí. Zákon upravuje nový typ služby hlídání a péče o dítě spočívající v pravidelné péči o dítě od 1 roku věku do zahájení povinné školní docházky, a to v kolektivu dětí mimo domácnost dítěte. Služba nezajišťuje vzdělávání dítěte jako v mateřské škole, ale poskytuje výchovnou péči zaměřenou na rozvoj schopností dítěte a jeho kulturních a hygienických návyků přiměřených věku. Zákon nastavuje minimální standard podmínek tak, aby byla zajištěna kvalitní, řádná a bezpečná výchovná péče. Stanovuje nejnižší počet pečujících osob a nejvyšší možný počet dětí v jedné dětské skupině, hygienické, provozní a prostorové požadavky poskytování -služby a další související podmínky.

Vzhledem k současné míře porodnosti, která již 9 let za sebou (tj. počínaje rokem 2005) překročila 100 tisíc dětí ročně¹, se stěžejním problémem stala nedostatečná kapacita zařízení služeb péče o děti. Rovněž předškolní zařízení typu mateřské školy provozované v režimu školského zákona kapacitně nevyhovují. V posledních letech se stává umístění dítěte ve věku 3 let do mateřské školy problematickým, a to zejména v okrajových částech velkých měst. Počty odmítnutých žádostí o přijetí

¹ Přestože počet narozených dětí od roku 2008 mírně klesá (119 570 dětí v roce 2008 oproti 106 751 dětem narozeným v roce 2013), je počet dětí stále vyšší než hodnota z roku 2005 (v roce 2005 se narodilo 102 211 dětí)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

do mateřské školy se neustále zvyšují. Zatímco ve školním roce 2005/06 bylo neúspěšně vyřízeno 6 810 žádostí, ve školním roce 2013/14 to již bylo 60 281 žádostí.

I přes zvyšující se kapacity mateřských škol zapsaných ve školském rejstříku statistiky ukazují, že veřejné mateřské školy ve školním roce 2013/2014 pečovaly o 353 255 dětí, a v soukromém sektoru bylo umístěno 10 313 dětí. Stoupá rovněž potřeba umístit děti mladších 3 let, jichž ve školním roce 2013/2014 bylo umístěno (do veřejných i soukromých zařízení celkem) 33 141, což je například o 1 190 více než v předcházejícím školním roce.

Projekce obyvatelstva ČR do roku 2065 počítá v následujících letech s postupným poklesem počtu narozených dětí, kdy v roce 2020 by mělo dojít k poklesu počtu narozených dětí přibližně na úroveň roku 2005. Ve školním roce 2008/2009 bylo odmítnuto přibližně 20 000 žádostí o přijetí do mateřské školy (tedy žádostí rodičů dětí narozených v roce 2005). Přes očekávaný pokles počtu narozených dětí v následujících letech tedy lze i nadále předpokládat nedostatečnost kapacit zařízení péče o děti předškolního věku.

Veřejní zřizovatelé (v naprosté většině obce a kraje) mají při zajištění služeb péče o děti ve vztahu k měnící se poptávce velmi omezené možnosti, neboť právní předpisy víceméně neumožňují flexibilní rozšiřování volných míst. Zvýšení počtu míst v mateřských školách je zcela v kompetenci zřizovatelů, nicméně musí být v souladu s příslušnými právními předpisy, tj. musí respektovat např. nejvyšší počet dětí ve třídě, což s sebou obvykle při nutnosti zřízení nové třídy přináší nemalé náklady.

Zřizování mateřských škol v režimu školského zákona zaměstnavatelem pro děti svých zaměstnanců musí rovněž být v souladu s poměrně přísně stanovenými předpisy týkajícími se kvality pedagogické složky péče o děti a také hygienických nároků na mateřskou školku, což je jedním z hlavních důvodů, proč je počet soukromých mateřských školek v režimu školského zákona nízký. Soukromá zařízení péče o děti zřízená na základě živnostenského oprávnění (tj. mimo režim školského zákona) jsou zcela financována ze soukromých finančních zdrojů, tj. ze strany rodičů. Měsíční úhrada za službu se pohybuje řádově od 10 000 Kč výše, což je pro většinu rodičů finančně nedostupné.